

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Кредитно-економічний факультет
Кафедра менеджменту банківської діяльності

Навчально – методичні матеріали до вивчення дисципліни магістерської програми «Фінансова аналітика та інжиніринг у банку» зі спеціальності «Банківська справа» “Фінансовий інжиніринг у банку”

ДЛЯ ЦЕНТРУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
(скорочений варіант)

Укладач: Нікітін А.В. канд. екон. наук, доцент

КНЕУ 2011

2.1. ВСТУП

«Фінансовий інжиніринг у банку» — спеціальна дисципліна, предметом якої є вивчення комплексної системи фінансових інструментів у банку з метою застосування цих інструментів для трансформації фінансової ситуації банку в таку, що має більш бажані для банку властивості.

Вивчення матеріалу дисципліни базується на знаннях, здобутих у процесі студіювання курсів «Економічна теорія», «Гроші та кредит», «Маркетинг», «Банківські операції», «Національний банк і грошово-кредитна політика», «Облік і аудит», «Аналіз банківської діяльності», «Фінансовий менеджмент у банку» та інших дисциплін професійної підготовки за спеціальністю «Банківська справа».

Метою дисципліни **«Фінансовий інжиніринг у банку»** є підготовка магістрів такого рівня, що здатні оволодіти методами трансформації фінансових інструментів банку у такі, що сприяють збільшенню дохідності та зменшенню ризиків банківського бізнесу

Завданням курсу є: довести до студентів розуміння сутності, цілей та провідних засад фінансового інжинірингу у банку, ознайомити студентів з методикою виміру ризиків банківської діяльності, навчити студентів ефективно використовувати фінансові інструменти (традиційні та ті, що конструюються безпосередньо фінансовим інженером) у банківській діяльності, сформувати у студентів системний підхід до визначення стратегії банку у галузі управління ризиком за допомогою фінансових інструментів та її здійснення, поглибити загальну фахову підготовку студентів.

Предметом курсу є діяльність банку у галузі фінансового інжинірингу: дослідження банківських ризиків, оцінка можливості зменшувати ризики банківської діяльності за допомогою окремих фінансових інструментів, створення нових фінансових інструментів, управління основними банківськими ризиками за допомо-

гою методів фінансового інжинірингу, організація служби фінансового інжинірингу у банку.

Компетенції, на формування яких зорієнтована дисципліна «Фінансовий інжиніринг у банку»:

- аналізувати рівень ризиків банку;
- виявляти причини зміни ризиків клієнтів банку;
- розробляти інструменти та продукти фінансового інжинірингу;
- розробляти пропозиції щодо зниження ризиків клієнтів банку;
- планувати характер та структуру продуктів фінансового інжинірингу;
- управляти операціями банку на валютному ринку;
- управляти операціями банку на кредитному ринку;
- управляти операціями банку на фінансовому ринку;
- досліджувати макро- та мікросередовище діяльності банків;
- управляти прибутковістю та фінансовим станом банку;
- забезпечувати ефективність кредитних та інших операцій банку;
- управляти ризиками банку за допомогою інструментів фінансового інжинірингу;
- управляти ризиками клієнтів банку за допомогою інструментів фінансового інжинірингу;
- контролювати роботу підрозділів банку, що оперують інструментами фінансового інжинірингу;
- організовувати процес створення та застосування продуктів фінансового інжинірингу у банку;
- розробляти нові продукти в сфері фінансового інжинірингу;
- ефективно використовувати сучасні інформаційні технології в процесі використання інструментів фінансового інжинірингу;
- формувати і вести банк даних щодо кон'юнктури цільових ринків та ефективності інструментів фінансового інжинірингу.

Курс охоплює комплекс питань, що розкривають зміст і особливості фінансовому інжинірингу у банку. Особлива увага приділяється структурі та змісту банківських ризиків, окремим традиційним та похідним фінансовим інструментам комерційного банку, побудові нових фінансових інструментів для банку та комбінуванню методами управління банківськими ризиками за допомогою фінансових інструментів.

Магістрантам потрібно ретельно ознайомитися з програмою та керуватися нею під час вивчення курсу, що завершується поточним модульним контролем (денна форма навчання) або здачею екзамену (вечірня та заочна форми навчання).

Студент, що засвоїв дисципліну «Фінансовий інжиніринг у банку», повинен **знати:**

- зміст специфіки фінансового інжинірингу у банківській сфері;
- банківський ризик та його основні складові частини;
- методи виміру банківського ризику;
- концептуальні поняття фінансового інжинірингу;
- фізичні інструменти фінансового інжинірингу у банку;
- засоби розробки нових фінансових інструментів у банку;
- проблемні питання, що стосуються застосування фінансового інжинірингу у банківській справі.

Після опанування курсу «Фінансовий інжиніринг у банку» студент повинен **уміти:**

- аналізувати показники вартості банку;
- вимірювати банківський ризик;
- розробляти фінансові продукти для банку (ф'ючерси, опціони, форварди, свопи, опціони тощо);
- використовувати фінансові продукти для підвищення ефективності та зниження ризиковості банківської діяльності;
- визначати стратегію банку відносно застосування фінансових інструментів на національному та міжнародному ринках;
- здійснювати наукові дослідження в галузі фінансового інжинірингу у банку.

2.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ У БАНКУ»:

Назва теми	Кількість годин*											
	Денна форма на- вчання				Вечірня форма навчання				ЦМП			
	Лекції	С	ІКР	СРС	Лекції	С	ІКР	СРС	Лекції	С	ІКР	СРС
Теоретичні засади фінансового ін- жинірингу та його специфіка у ба- нківському бізнесі	2	—	4	10	2	1	2	8	2	—	2	10
Організація фінансового інжиніри- нгу у банку	2	—	4	10	2	1	2	8	2	1	2	10
Інструменти фінансового інжині- рингу	4	—	8	20	6	4	6	20	4	1	8	20
Методи та механізми фінансового інжинірингу	2	—	4	10	2	2	2	10	2	1	2	10
Фінансовий інжиніринг у форму- ванні стратегії банку на валютному ринку	2	—	4	10	2	2	2	10	2	—	3	10
Фінансовий інжиніринг у форму- ванні стратегії банку на грошовому ринку	2	—	4	10	2	2	2	10	2	1	3	10
Інструменти фінансового інжині- рингу у розробці стратегії банку на фондовому ринку	2	—	4	10	2	2	2	10	2	1	3	10
Продукти фінансового інжинірин- гу та особливості їх реалізації у банку.	2	—	4	10	2	2	2	9	2	1	4	10
Разом годин:	18	—	36	90	20	16	20	85	18	6	27	90
ВСЬОГО	144				141**				141**			

*С — семінарські заняття,

ІКР — індивідуально-консультативна робота,

СРС — самостійна робота студентів

** не враховані 3 години на складання екзамену

2. 3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

2.3.1. Програма дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади фінансового інжинірингу та його специфіка у банківському бізнесі

Поняття, предмет, завдання та функції фінансового інжинірингу. Категорії фінансового інжинірингу. Інструменти фінансового інжинірингу. Фактори розвитку фінансового інжинірингу. База знань фінансового інженера. Фінансова інженерія та ризик. Особливості фінансового інжинірингу у банківській справі.

Тема 2. Організація фінансового інжинірингу у банку

Підрозділи фінансового інжинірингу у банку та їх місце в оргструктурі банку. Інформаційне забезпечення фінансового інжинірингу. Кадрове забезпечення фінансового інжинірингу. Матеріально-технічне забезпечення фінансового інжинірингу. Фінансовий інженер у керівних ланках банку. Контроль за результатами фінансового інжинірингу у банку. Ефективність фінансової інженерії та її вимірювання.

Тема 3. Інструменти фінансового інжинірингу

Поняття та огляд класичних інструментів. Форварди та ф'ючерси та механізм їх застосування. Свопи та механізм їх застосування. Процентні свопи. Валютні свопи. Товарні свопи. Опціони та механізм їх застосування. Одноперіодні опціони (колли і пути). Поняття та огляд специфічних інструментів. Багатоперіодні опціони: процентні кепи, процентні флори, процентні колари. Змішані процентні опціони. Інструменти капіталу. Гібридні цінні папери. Свопціони.

Тема 4. Методи та механізми фінансового інжинірингу

Методи фінансового інжинірингу. Механізми фінансового інжинірингу. Хеджування та методи управління ризиками. Вартість хеджування. Вимірювання ефективності хеджу.

Тема 5. Фінансовий інжиніринг
у формуванні стратегії банку на валютному ринку

Огляд валютного ринку. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на валютному ринку. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на валютному ринку.

Тема 6. Фінансовий інжиніринг
у формуванні стратегії банку на грошовому ринку

Характеристика грошового ринку. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на грошовому ринку. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на грошовому ринку.

Тема 7. Інструменти фінансового інжинірингу
у розробці стратегії банку на фондовому ринку

Огляд фондового ринку. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку.

Тема 8. Продукти фінансового інжинірингу
та особливості їх реалізації у банку

Структура попиту на продукти фінансового інжинірингу у банку. Споживачі: характеристика та види. Модель розробки нових продуктів фінансового інжині-

рингу для банку та його клієнтів. Методи ціноутворення інструментів фінансового інжинірингу. Продаж продуктів фінансового інжинірингу. Захист інноваційних фінансових продуктів та послуг. Розвиток нових фінансових ринків та ринкових зв'язків. Останні досягнення у галузі розрахунку та клірингу. Глобалізація, фінансова інженерія та валютна політика. Використання комп'ютерного моделювання фінансовим інженером банку.

2.3.2 Рекомендована література.

ОСНОВНА

1. *Галиц Л.* Финансовая инженерия: инструменты и способы управления финансовым риском.: Пер. с англ. — М.: ТВП, 1998. — 576 с.
2. *Маршалл Дж. Ф., Бансал Випул К.* Финансовая инженерия: Полное руководство по финансовым нововведениям: Пер. с англ. — М.: Инфра-М, 1998. — 784 с.
3. *Халл, Джон К.* Опционы, фьючерсы и другие производные финансовые инструменты, 6-е издание. : Пер. с англ. — М.:ООО «И.Д. Вильямс», 2007. — 1056 с.
4. *Беннинга, Шимон.* Финансовое моделирование с использованием Excel, 2-е издание. : Пер с англ. — М.:ООО «И.Д. Вильямс», 2007. — 592 с.
5. *Hull, John C.* Students Solutions Manual for Options, Futures, and Other Derivatives, Sixth Edition. — New Jersey: Prentice Hall, 2005. — 222 p.

ДОДАТКОВА

1. *Брігхем Євхен Ф.* Основи фінансового менеджменту: Пер.з англ. / Державний національний ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Кафедра фінансів, грошового обігу та кредиту. — К.: ВАЗАКО, 1997. — 1000 с.

2. *Едвардес Уоррен*. Ключові фінансові інструменти. Орієнтування та інновації у світі деривативів / Ростислав Андрійович Семків (пер.). — К.: Всеуито; Наукова думка, 2003. — 255 с.
3. *Михальский В. В.* Деривативы, обеспеченные золотом: Учеб. пособие. — К.: Эльга, 2002. — 224 с.
4. *Примостка Л. О.* Фінансові деривативи: аналітичні та облікові аспекти / Київський національний економічний ун-т. — К.: КНЕУ, 2001. — 264 с.
5. *Примостка Л. О.* Фінансовий менеджменту у банку: Підручник — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.
6. *Ратанов Н. Е.* Стратегии хеджирования. Принципы построения математических моделей: Учеб. пособие для студ. экон. спец. ун-тов / Челябинский гос. ун-т. — Челябинск, 2001. — 188 с.
7. *Сенищ П. М.* Організація роботи з валютними ф'ючерсами на Українській міжбанківській валютній біржі. — Суми: Ініціатива, 1997. — 33 с.
8. *Сохацька О. М.* Міжнародні ф'ючерсні ринки: теоретико-методологічні аспекти. — Т.: Карт-бланш, 2002. — 455 с.
9. *Сохацька О. М.* Ф'ючерсні ринки: Історія, сучасність, перспективи становлення в Україні. — Т.: Економічна думка, 1999. — 408 с.
10. Хеджинговые продукты МБРР: Введение / МБРР. — Вашингтон, 2000. — 40 с.
11. John Hull's Web Site - <http://www.rotman.utoronto.ca/~hull/>

2.4 Плани та завдання до семінарських занять.

Семінарські заняття з дисципліни «Фінансовий інжиніринг у банку» — це організаційна форма навчального заняття, на якому студентами обговорюються питання з тем, визначених робочою навчальною програмою. В зв'язку з тим, що навчання студентів денної форми навчання проводиться без відриву від практики з виконанням фахових практичних завдань на базах практики (як правило — у банку), семінарські заняття проводяться виключно із студентами заочної та вечірньої

форм навчання. Крім обговорення питань, що винесені на семінарські заняття, під час занять поводитиметься також обговорення виконаних рефератів, індивідуальних та модульних завдань, що передбачені для студентів цією робочою програмою. Інноваційні навчальні технології, що при цьому використовуються, зазначені по темах окремо.

Викладачем оцінюється окремо рівень теоретичних знань та рівень виконання індивідуальних практичних завдань. Рівень теоретичних знань може оцінюватись шляхом оцінки виступу студента стосовно питань, що винесені на обговорення, оцінки активності обговорення виконаних рефератів та індивідуальних завдань, оцінки коротких письмових завдань або тестувань, що можуть проводитись викладачем під час семінарського заняття.

Плани семінарських занять (та завдання до них)

Тема 1. Теоретичні засади фінансового інжинірингу та його специфіка у банківському бізнесі (вечірня форма: 1 година, заочна форма: не розглядається)

Питання для обговорення:

1. Поняття, предмет, завдання та функції фінансового інжинірингу.
2. Категорії та інструменти фінансового інжинірингу.
3. Фактори розвитку фінансового інжинірингу.
4. Особливості фінансового інжинірингу у банківській справі.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Дискусія в малих творчих групах по обговоренню проблемних питань.

Тема 2. Організація фінансового інжинірингу у банку: (вечірня форма: 1 година, заочна форма: 1 година).

Питання для обговорення:

1. Інформаційне та кадрове забезпечення фінансового інжинірингу у банку.

2. Матеріально-технічне забезпечення фінансового інжинірингу.

3. Контроль за результатами фінансового інжинірингу у банку.

4. Ефективність фінансової інженерії та її вимірювання.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Дискусія в малих творчих групах по обговоренню проблемних питань.

Тема 3. Інструменти фінансового інжинірингу (вечірня форма: 4 години, заочна форма: 1 година).

Питання для обговорення:

1. Форварди та ф'ючерси та механізм їх застосування.
2. Свопи та механізм їх застосування. Процентні свопи. Валютні свопи. Товарні свопи.
3. Опціони та механізм їх застосування. Одноперіодні опціони (коли і пути).
4. Багатоперіодні опціони: процентні кепи, процентні флори, процентні колари.
5. Змішані процентні опціони. Інструменти капіталу.
6. Гібридні цінні папери. Свопціони.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Дискусія в малих творчих групах по обговоренню проблемних питань. Кейс по визначенню вартості окремих інструментів.

Тема 4. Методи та механізми фінансового інжинірингу (вечірня форма: 2 години, заочна форма: 1 година).

Питання для обговорення:

1. Методи фінансового інжинірингу.
2. Хеджування та методи управління ризиками.
3. Вартість хеджування. Вимірювання ефективності хеджу.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Міні-кейс. Круглий стіл по актуальних питаннях теми.

Тема 5. Фінансовий інжиніринг у формуванні стратегії банку на валютно-му ринку (вечірня форма: 2 години, заочна форма: не розглядається).

Питання для обговорення:

1. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на валютному ринку.
2. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на валютному ринку.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Міні-кейс. Круглий стіл по актуальних питаннях застосування інструментів ФІ на валютному ринку.

Тема 6. Фінансовий інжиніринг у формуванні стратегії банку на грошовому ринку (вечірня форма: 2 години, заочна форма: 1 година).

Питання для обговорення:

1. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на грошовому ринку.
2. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на грошовому ринку.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Міні-кейс. Круглий стіл По актуальних питаннях застосування інструментів ФІ на грошовому ринку

Тема 7. Інструменти фінансового інжинірингу у розробці стратегії банку на фондовому ринку (вечірня форма: 2 години, заочна форма: 1 година)

Питання для обговорення:

1. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку.

2. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Міні-кейс. Круглий стіл по актуальних питаннях застосування інструментів ФІ на фондовому ринку.

Тема 8. Продукти фінансового інжинірингу та особливості їх реалізації у банку. (вечірня форма: 2 години, заочна форма: 1 година).

Питання для обговорення:

1. Структура попиту на продукти фінансового інжинірингу у банку.
2. Модель розробки нових продуктів фінансового інжинірингу для банку та його клієнтів.
3. Методи ціноутворення інструментів фінансового інжинірингу.
4. Продаж продуктів фінансового інжинірингу.
5. Захист інноваційних фінансових продуктів та послуг
6. Останні досягнення у галузі розрахунку та клірингу.
7. Глобалізація, фінансова інженерія та валютна політика.
8. Використання комп'ютерного моделювання фінансовим інженером банку.

Інноваційні навчальні технології, що використовуються: Дискусія в малих творчих групах по обговоренню проблемних питань. Індивідуальне опрацювання тестів. Мозкова атака.

2.5. Організація самостійної роботи студентів:

2.5.1. Карта самостійної роботи студента з дисципліни «Фінансовий інжиніринг у банку» (ЦМП)

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
За систематичність і активність роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських занять	за графіком проведення занять	активна участь у семінарських заняттях	10
За виконання модульних (контрольних) завдань			
<i>- не застосовується</i>			
За виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне завдання (домашнє)	за місяць до сесії	перевірка змісту	20
Разом балів за обов'язкові види СРС			30
II. Вибіркові			
За виконання завдань для самостійного опрацювання			
2.1. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій	за графіком ІКР	перевірка змісту	10
2.2. Участь у конференціях або підготовка наукових публікацій	протягом семестру	матеріали конференції, публікація	10
2.3. Написання реферату за заданою тематикою	за місяць до сесії	перевірка змісту	10
2.4. Захист індивідуальних завдань	за графіком ІКР	обговорення змісту під час ІКР	10
2.5. Анотування іншомовних наукових текстів	протягом семестру	письмові матеріали	10
2.6. Аналітична робота — огляд комп'ютерних програм та систем, що автоматизують фінансові інструменти банку	протягом семестру	перевірка змісту аналітичної роботи	10
Разом балів за вибіркові види СРС			10
Всього балів за СРС			40

2.5.2. Перелік завдань та форми організації самостійної роботи студентів при вивченні теоретичного матеріалу дисципліни

2.5.2.1. Обов'язкові види самостійної роботи студентів

2.5.2.1.1. Модульні завдання

Модульні завдання виконуються студентами денної та вечірньої форми навчання. Виконується одне домашнє модульне завдання, що представляється студентом за графіком, представленим у карті СРС студента. Модульні завдання, представлені із запізненням, оцінюються викладачем у половину балів, що можуть бути нарахованими за зміст завдання.

2.5.2.1.2. Інші завдання для обов'язкових видів СРС

Реферати виконуються студентами на теми, які охоплюються змістом дисципліни і що є особливо актуальними. Реферат повинен включати огляд останнього цифрового та статистичного матеріалу з відкритих джерел, наукової літератури та статей в економічній періодиці, містити оцінку явища студентом та бути бездоганно оформленим. Конкретна тема реферату погоджується з викладачем заздалегідь.

Індивідуальні завдання виконуються студентами заочної форми навчання. Вибираються із переліку на розсуд студента. Строк представлення завдання на кафедрі, вимоги до змісту та критерії оцінки наведені далі.

Підготовка до семінарських занять є обов'язковим видом СРС для студентів вечірньої та заочної форми навчання. Здійснюється шляхом опрацювання у бібліотеці теоретичних понять курсу, підготовці виступів із обговоренням проблемних питань, реферуванні основної та додаткової літератури, підготовці презентаційних матеріалів, доповідей тощо. Оцінюється за шкалою 0-6-8-10 балів для слухачів ЦМП.

Питання, що виносяться на екзамен з дисципліни:

1. Поняття, предмет, завдання та функції фінансового інжинірингу.
2. Категорії фінансового інжинірингу.
3. Інструменти фінансового інжинірингу.
4. Фактори розвитку фінансового інжинірингу.
5. База знань фінансового інженера.
6. Фінансова інженерія та ризик.
7. Особливості фінансового інжинірингу у банківській справі.
8. Підрозділи фінансового інжинірингу у банку та їх місце в оргструктурі банку.
9. Інформаційне забезпечення фінансового інжинірингу.
10. Кадрове забезпечення фінансового інжинірингу.
11. Матеріально-технічне забезпечення фінансового інжинірингу.
12. Фінансовий інженер у керівних ланках банку.
13. Контроль за результатами фінансового інжинірингу у банку.
14. Ефективність фінансової інженерії та її вимірювання.
15. Поняття та огляд класичних інструментів.
16. Форварди та механізм їх застосування.
17. Ф'ючерси та механізм їх застосування.
18. Свопи та механізм їх застосування.
19. Процентні свопи.
20. Валютні свопи.
21. Товарні свопи.
22. Опціони та механізм їх застосування.
23. Одноперіодні опціони (колли і пути).
24. Поняття та огляд специфічних інструментів.
25. Багатоперіодні опціони: процентні кепи, процентні флори, процентні колари.

26. Змішані процентні опціони.
27. Інструменти капіталу.
28. Гібридні цінні папери. Свопціони.
29. Методи фінансового інжинірингу.
30. Механізми фінансового інжинірингу.
31. Хеджування та методи управління ризиками.
32. Вартість хеджування. Вимірювання ефективності хеджу.
33. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на валютному ринку.
34. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на валютному ринку.
35. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на грошовому ринку.
36. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на грошовому ринку.
37. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку.
38. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку.
39. Структура попиту на продукти фінансового інжинірингу у банку.
40. Споживачі продуктів фінансового інжинірингу: характеристика та види.
41. Розробка нових продуктів фінансового інжинірингу для банку та його клієнтів.
42. Методи ціноутворення інструментів фінансового інжинірингу.
43. Продаж продуктів фінансового інжинірингу.
44. Захист інноваційних фінансових продуктів та послуг.
45. Глобалізація, фінансова інженерія та валютна політика.
46. Використання комп'ютерного моделювання фінансовим інженером банку.

2.5.2.2. Вибіркові види самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням.

Вибіркові види самостійної роботи студентів складаються із завдань, серед яких студент може вибрати завдання на власний розсуд з тим, щоб набрати необхідну кількість балів. Студент заздалегідь (на протязі місяця з початку начитки лекцій) визначається із видами вибірових самостійних робіт та повідомляє свій вибір викладачу. Викладач, за необхідності, призначає відповідний варіант обраного завдання (тему проблемної лекції, тематику конкурсної роботи чи доповіді на конференції).

Аналітична робота, огляд комп'ютерних програм та систем, що автоматизують управління фінансовими інструментами в окремому банку, — виконується у вигляді реферату та комплексно характеризує комп'ютерну систему, що використовує фінансовий підрозділ банку—бази практики (або місця роботи).

Участь у конференціях і підготовка наукових публікацій можуть бути оцінені викладачем, якщо зміст доповідей або статей відповідає профілю дисципліни. Під керівництвом викладача студент готує текст доповіді, необхідні презентаційні матеріали та включає доповідь у план проведення відповідної конференції (у випадку, коли конференція проходить у період роботи над дисципліною – студент документально підтверджує участь).

Участь у студентській Олімпіаді здійснюється в індивідуальному порядку і заохочується керівником курсу особисто.

Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій здійснюється у письмовій формі та оформлюється на білих аркушах формату А4 з титульним аркушем. Повинен містити послідовно повні вихідні дані публікацій з проблем фінансового інжинірингу за останній рік, коротку анотацію змісту публікації та коментар студента з приводу теоретичного, практичного значення та наукової новизни публікації. о роботи додається фотокопія публікації. Науковими вважаються лише публікації у наукових фахових виданнях, або такі, що за змістом відпові-

дають вимогам до публікацій у наукових фахових виданнях. Допускається здійснення аналітичного (критичного) огляду публікацій, що видані не раніше одного календарного року до дати подання студентом огляду.

Підготовка наукових публікацій представляє собою публікацію студентом наукової публікації з проблематики дисципліни. До розгляду приймаються публікації, здійснені у поточному навчальному році або статті, що прийняті до друку.

Підготовка проблемних лекцій здійснюється студентом шляхом написання повного тексту лекції на тематику, що узгодження з викладачем, або підготовкою оригінальних матеріалів, що ілюструють зміст лекції (презентації, слайди, розрахунки статистичних даних тощо). Повністю виконана проблемна лекція друкується на аркушах формату А4 та повинна містити: титульний аркуш, план із часовою розбивкою, безпосередньо текст лекції, перелік літератури, додатки у вигляді надрукованих сторінок слайдів-презентацій та дискету з електронним варіантом. Рекомендований обсяг – 30 сторінок.

Анотування іноземних наукових текстів з проблематики дисципліни здійснюється за індивідуальним погодженням із викладачем. Передається оригінал тексту та перекладу в друкованому та електронному вигляді з правом розміщення на електронному ресурсі кафедри.

2.5.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ НА БАЗАХ ПРАКТИКИ.

1. Виробнича практика організуються виключно для студентів денної форми навчання.

2.5.4. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.5.4.1. Модульні завдання

Лише для денної та вечірньої форми.

2. 5.4.2.Індивідуальне завдання для поточного контролю знань студентів заочної форми навчання.

Студентам заочної форми навчання для оцінювання поточного рівня знань з дисципліни «Фінансовий інжиніринг у банку» пропонується домашнє письмове індивідуальне завдання за наступними проблемами:

1. Огляд ринку вторинних фінансових інструментів банку.
2. Фінансовий інжиніринг у формуванні стратегії банку на валютному ринку.
3. Фінансовий інжиніринг у формуванні стратегії банку на грошовому ринку.
4. Інструменти фінансового інжинірингу у розробці стратегії банку на фондовому ринку.
5. Попит на продукти фінансового інжинірингу у банку.
6. Розрахунок у програмі Excel теперішньої та майбутньої вартості активу.
7. Розрахунок у програмі Excel приклада залежності чистої теперішньої вартості (NPV) від ставки дисконтування (для двох варіантів інвестицій).
8. Розрахунок у програмі Excel приклада кривої чистої теперішньої вартості (NPV) для пошуку внутрішнього рівня дохідності (IRR).
9. Розрахунок у програмі Excel вартості базового інструмента (на вибір).
10. Розрахунок у програмі Excel вартості похідного інструмента (на вибір).

Відповідно до власних виробничих або наукових інтересів студент самостійно вибирає одну з запропонованих проблем та може звужити її до рамок теми. Наприклад. Проблема № 4 «Попит на продукті фінансового інжинірингу у банку» може бути звуженою до теми «Клієнти, що схильні до купівлі валютних інструментів банку «Аваль»». Звуження проблеми до теми не є обов'язковим, обов'язковим є написання завдання на актуальному матеріалі. У випадку ускладнення з вибором проблеми чи теми студент має право проконсультуватись у викладача. У випадку вибору проблеми №№ 6—10 студент наводить машинограму (роздруківку) розрахунку в електронній таблиці реального або умовного приклада за схемою:

— формули, що застосовані;

- масив даних;
- графічна та текстова інтерпретація.

Основні вимоги до оформлення та змісту індивідуального завдання

1. Виконання на аркушах формату А4, стандартні поля і інтервали, листи пронумеровані, на останньому листі — дата виконання і особистий підпис.
2. Титульний лист (найменування навчального закладу, факультету, курсу, номера групи).
3. П. І. Б. магістранта, календарний рік з текстом: *Індивідуальне завдання за курсом «Фінансовий інжиніринг у банку» по темі «...» (на матеріалах банку¹ «...»)*. (назва теми за бажанням студента узгоджується з керівником курсу)
4. Структура роботи (для проблем 1—5) в 3-х частинах:
 - вступна, з визначенням мети роботи і стислою характеристикою установи банку: 1—3 аркуші;
 - безпосередньо дослідження по проблемі: від 5 до 10 аркушів;
 - висновки по роботі, оцінка доступності інформації і якості роботи, побажання по організації до керівника курсу: 1—3 аркуші.
4. Структура роботи (для проблем №№ 6—10):
 - опис формул, що використовуються у розрахунку (1—3 с.);
 - роздруківка масиву даних з таблиці Excel;
 - роздруківка графічної інтерпретації масиву даних та отриманих чисельних результатів.
5. Чіткість і логічність викладення, використання конкретних матеріалів з урахуванням можливої комерційної таємниці в банку (шифрування імен клієнтів, абстраговані кількісні показники і т. п.). Бажаність кількісної оцінки ефекту від впровадження певних фінансових інструментів у рамках проблеми (теми).
6. Робота набирається і друкується на комп'ютері.
7. Навести список використаних джерел інформації (в довільній формі).

¹ Написання можливо без використання матеріалів конкретного банку — тільки по проблемах 6—10.

8. Термін виконання — за місяць до початку екзаменаційної сесії.
9. Шкала оцінок — від 0 до 10 балів. Критерій оцінок визначено окремо.

Виконане індивідуальне завдання передається на кафедру за календарний місяць до початку екзаменаційної сесії. Завчасно представлені роботи перевіряються у семиденний строк і в разі недопущення до захисту (оцінка — 0 балів) повертаються студентам для доопрацювання. Роботи, передані із запізненням, кафедрою не приймаються і передаються викладачеві особисто під час занять. Захист індивідуальних завдань проводиться із пріоритетом завдань, що представлені заздалегідь. За порушення строків представлення завдання викладач може застосувати такі санкції — зниження наполовину суми балів за зміст роботи.

2.5.4.3. Тематика рефератів:

1. Основні інструменти фінансового інжинірингу.
2. Фактори розвитку фінансового інжинірингу в Україні.
3. Особливості фінансового інжинірингу у банківській справі.
4. Підрозділи фінансового інжинірингу у банку та їх місце в оргструктурі банку.
5. Забезпечення фінансового інжинірингу у банку.
6. Особливості контролю за результатами фінансового інжинірингу у банку.
7. Проблеми визначення ефективності фінансової інженерії у банку.
8. Форварди та механізм їх застосування банком.
9. Ф'ючерси та механізм їх застосування банком.
10. Свопи та механізм їх застосування банком.
11. Процентні свопи та механізм їх застосування банком.
12. Валютні свопи та механізм їх застосування банком.
13. Опціони та механізм їх застосування банком.
14. Одноперіодні опціони (колли і пути) та механізм їх застосування банком.
15. Багатоперіодні опціони: процентні кепи, процентні флори, процентні колари.

16. Змішані процентні опціони та механізм їх застосування банком.
17. Інструменти капіталу банку.
18. Гібридні цінні папери. Свопціони.
19. Механізми фінансового інжинірингу.
20. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування банком на валютному ринку.
21. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування банком на валютному ринку.
22. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування банком на грошовому ринку.
23. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування банком на грошовому ринку.
24. Класичні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування на фондовому ринку.
25. Специфічні інструменти фінансового інжинірингу та їх застосування банком на фондовому ринку.
26. Структура попиту на продукти фінансового інжинірингу у банку.
27. Споживачі продуктів фінансового інжинірингу: характеристика та види.
28. Методи ціноутворення інструментів фінансового інжинірингу у банку.
29. Продаж банком продуктів фінансового інжинірингу.
30. Використання комп'ютерного моделювання фінансовим інженером банку.
31. Інша тема (за домовленістю з керівником курсу).

2.6. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

2.6.1. Порядок поточного оцінювання знань та критерії оцінювання знань студентів з дисципліни (за формами навчання)

Поточне оцінювання знань з дисципліни здійснюється викладачем шляхом оцінки якості виконання студентом завдань, що включені в самостійну роботу сту-

дента. Викладач веде облік балів, отриманих студентом під час звітування за об'єктами самостійної роботи студента та напередодні екзаменаційної сесії про- ставляє суму балів поточного контролю у відповідні реєстри (журнали, екзамена- ційна відомість тощо).

Система поточного контролю знань з дисципліни «Фінансовий інжиніринг у банку» передбачає оцінювання знань за двома основними напрямками:

- а) перевірка теоретичних знань;
- б) перевірка виконання індивідуальних практичних завдань.

Схематично зміст організації системи контролю для студентів різних форм на- вчання наведено у таблиці:

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИП- ЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ У БАНКУ»

Види робіт, що підлягають контролю	Бальна шкала для ЦМП
<i>Обов'язкові</i>	
Підготовка до семінарських занять (максимально за всі заняття)	10
Індивідуальне завдання	20
Максимальна сума балів (обов'язкові)	30
<i>Вибіркові (не збільшують максимальну суму балів за поточний контроль —40)</i>	
Аналітичний (критичний) огляд наукових публі- кацій	10
Участь у конференціях або підготовка наукових публікацій	10
Написання реферату за заданою тематикою	10
Анотування іншомовних наукових текстів	10
Захист індивідуального завдання	10
Максимальна сума балів (вибіркові)	10
Всього балів за поточний контроль	40
Екзамен	60
Всього балів за семестр	100

Таким чином, студент зобов'язаний здійснювати роботу на протязі семестру таким чином, щоб отримати максимальну кількість балів по обов'язковим фор-

мам поточного контролю. За бажанням, студент може приймати участь у вибіркових формах контролю, але із погодженням з викладачем.

2.6.1.2. Критерії оцінювання знань.

Оцінки контролю для студентів різних форм навчання має своїми об'єктами перевірку теоретичних та практичних знань та характеризуються:

- а) критеріями оцінки письмових завдань: індивідуальних завдань, рефератів, оглядів наукових публікацій;
- б) критеріями оцінки аудиторної активності студентів: захисту індивідуальних завдань, активності під час семінарських занять;
- в) критеріями оцінки інших видів самостійної роботи студента (участь в конференціях, наукові публікації);
- д) критеріями оцінки завдань екзаменаційного білету.

Оцінка індивідуального письмового завдання (заочна форма навчання) здійснюється від 0 до 20 балів. Результат виконання зазначених завдань демонструє поглиблений рівень знань студентів на одну із проблем стосовно фінансового інжинірингу у банку, що обираються із переліку на розсуд студента. Максимальний бал (20) виставляється у випадку відсутності зауважень до оформлення (наведені окремо), та при повному розкритті проблеми, що письмово розглянута студентом. За недотримання вимог за зміст та оформлення викладач знижує оцінку на 4 бали за кожен помилку або за кожен пункт невідповідності вимогам.

Під час сесії проводиться захист завдань шляхом проведення співбесіди з викладачем (за шкалою 0–6–8–10 балів).

Участь у позанавчальній науковій діяльності (роботі конференцій, підготовці наукових публікацій) – максимально заохочується 10-ма балами.

Участь у конференції оцінюється у 10 балів, незалежно від отриманого призового місця або заохочення по результатах конференції. Викладачу надаються ма-

теріали конференції (або програма конференції), де студент зазначений як доповідач.

Наукова публікація студента оцінюється у 10 балів у випадку публікації у виданні, що визнане фаховим, та 8 балів у нефаховому виданні. Викладач може також оцінити, на свій розсуд, проект такої публікації, що готовий до передання до відповідної редакції (за шкалою 0–6–8–10 балів відповідно до якості згідно вимог до фахових наукових публікацій). Студент має право отримати бали за декілька підготовлених публікацій. Для оцінки публікація подається скріпленою у швидкозшивачі у вигляді ксерокопії із титульним аркушем (зазначаються дані про студента, місце та час здійснення публікації, назва дисципліни, до проблематики якої відноситься публікація).

Аналітичний огляд публікацій з питань фінансового інжинірингу, здійснюється письмово та оформлюється як реферат. Максимальна сума балів, 10 балів нараховується у випадку бездоганного оформлення та наявності обґрунтованого коментарю на окремому аркуші. Ця сума балів знижується на 2 бали за кожний недолік оформлення та за кожну змістовну помилку і може становити мінімально 0 балів (якщо балів виходить менше 6 – застосовується оцінка 0 балів).

Аналітична робота (огляд комп'ютерних програм та систем, що автоматизують фінансові інструменти у окремому банку) оцінюється максимально, у 10 балів у випадку належного оформлення (титульний аркуш із необхідними реквізитами, шрифт 14 тощо) та представлення актуальної інформації з переліком функцій відповідних програм. У випадках порушення кожної з вимог до змісту та оформлення бали за роботу знижуються на 2 бали і можуть становити мінімально 0 балів (якщо балів виходить менше 6 – застосовується оцінка 0 балів).

Реферат оцінюється максимальною оцінкою, 10 балів, якщо він відповідно оформлений (надрукований на комп'ютері на білому папері А4, стандартним шрифтом 14 з інтервалом 1.5), має титульний аркуш із відповідними реквізитами), є актуальний, не старше півроку з моменту написання реферату, перелік літератури (на позиції з якого є посилання в тексті), та у випадку, якщо реферат містить від-

повіді автора на проблемні питання і містить статистичний матеріал. В інших випадках реферат оцінюється як незадовільний (нуль балів).

Слід звернути особливу увагу на те, що реферат - це огляд, або дослідження літератури (опублікованих поглядів і концепцій науковців), яке повинно бути здійснено з чітким дотриманням правил посилання, що прийняті для наукової роботи (1- текст без змін цитується в лапках, після яких робиться посилання; 2- на модифікований автором реферату, але той що не містить оригінальних ідей текст, також обов'язково даються посилання, 3- зазначення позицій у літературі, на яких немає посилання в тексті - і навпаки - не допускається); із тексту реферату повинні бути зрозумілі основні теоретичні позиції роботи та авторство кожної (окремо - те що взято із джерел, окремо - те що є надбанням автора реферату).Посилання на сторінки в мережі інтернет робляться виключно із зазначення назви сайту (або електронного видання), назви статей та прізвища автора. Для друкованих цілісних видань (посібники, монографії) зазначається кількість сторінок, для авторських статей - діапазон сторінок у виданні (журналі).Загальний рекомендований обсяг реферату — 20 сторінок формату А4.

Викладач, приймаючи до уваги наявність позитивних рис у роботі, що написана із порушенням вимог, застосувати оцінку у 8 (незначні відхилення від вимог) або 6 балів (більш значні відхилення від вимог). За узгодженням із викладачем студент має можливість підготувати декілька рефератів на різні теми.

Захист індивідуальних завдань оцінюється шкалою 0–8–6–10 балів відповідно до рівня презентації, який демонструє студент під час захисту положень власної роботи. Максимальна оцінка у 10 балів знижується викладачем на 2 бали за кожну невірну відповідь, що стосується теоретичних положень, та практичних висновків, що покладені у зміст роботи, яка захищається (якщо балів виходить менше 6 – застосовується оцінка 0 балів). Як правило – під час захисту задається три змістовних питання.

Оцінка аудиторної активності студентів проводиться викладачем на основі власного досвіду і характеризується максимальною оцінкою (повна, вичерпна відповідь або значний вклад в обговоренні на семінарському чи практичному за-

нятті), посередньою оцінкою (неповна відповідь або незначний внесок в обговоренні проблеми на семінарському занятті) та нульовою оцінкою (незнання правильного змісту відповіді, відсутність участі в обговоренні проблем на семінарському занятті). У випадку спірних питань щодо оцінки аудиторної активності викладач виставляє вищу з двох спірних оцінок.

В зв'язку з обмеженням часу на практичні заняття для студентів заочної форми навчання, оцінка за активність для таких студентів виставляється не більше одного разу для окремого студента за шкалою 0–6–8–10 балів за підсумком всіх практичних занять, які проводяться в один день – згідно рівня знань, який продемонстрований студентом (таблиця):

Оцінка за 10-бальною шкалою	рівень знань	Характеристика
10	відмінний	Вільне володіння теоретичним матеріалом, активна участь у дискусіях та обговореннях, вірне вирішення розрахункової задачі або ситуації.
8	добрий	Вільне володіння теоретичним матеріалом, активна участь у дискусіях та обговореннях, вирішення розрахункової задачі або ситуації з несуттєвими помилками.
6	задовільний	Володіння основними теоретичними поняттями, неактивна участь у дискусіях та обговореннях, володіння в цілому методикою вирішення задач та ситуації але допущення помилок.
0	незадовільний	Незнання основних теоретичних понять та неактивна участь у дискусіях та обговореннях, не вміння вирішувати типові задачі та ситуації.

Анотування іноземних наукових текстів оцінюється в 10 балів за якісне і повне виконання попередньо дорученого викладачем анотування змісту (як правило – наукової статті англійською мовою). Ця сума балів знижується до 8 балів у випадку неякісного оформлення та до 6-х балів у разі наявності логічних помилок у змісті перекладу і може становити 0 балів у випадку незадовільного змісту.

Всі бали, що отримані студентом під час поточного контролю, підсумовуються. Загальна сума балів поточного контролю при цьому не може перевищувати 40 балів (студенти ЦМП).

2.6.2. Порядок підсумкового контролю знань.

Підсумкова форма оцінювання знань з дисципліни «Фінансовий інжиніринг у банку» для студентів ЦМП — **екзамен**.

Екзамен проводиться у письмовій формі за порядком, єдиним для КНЕУ, за білетами, що затверджуються кафедрою менеджменту банківської діяльності і створюються на основі типового екзаменаційного білету і на базі питань, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни.

Екзаменаційний білет містить 6 завдань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів залежно від рівня знань.

Шкала оцінювання екзаменаційних завдань:

Оцінка за 100-бальною шкалою	РІВЕНЬ ЗНАНЬ
10	відмінний
8	добрий
6	задовільний
0	незадовільний

Типовий білет включає шість завдань. З них: два теоретичних питання, відповідь на які оцінюється за шкалою 0—6—8—10 балів (згідно із критеріями оцінки, що наведені окремо), два тестових блоки, кожен з яких містить два тестових питання (тестовий блок оцінюється за шкалою 0—6—8—10 балів, згідно із критеріями оцінки, що наведені окремо) та два аналітичних завдання (проблемні ситуації), які оцінюються за шкалою 0—6—8—10 балів за кожне (згідно із критеріями оцінки, що наведені окремо).

Отже, за кожне із відповідно шести завдань студент може отримати максимальну кількість 10 балів, а за виконання всіх завдань екзаменаційного білету — 60 балів.

Критерії оцінювання знань підсумкового контролю

Оцінка екзаменаційного білету, що виконується студентами ЦМП, складається з оцінки за окремі компоненти білету. Білет включає два теоретичних питання, два проблемних питання та чотири тестових питання - згідно зразку. Максимальна сума балів за екзаменаційний білет – 60 балів, мінімальна позитивна оцінка – 30 балів.

Критерії оцінки знань за теоретичні питання екзамену (рівні 0—6—8—10 балів) такі:

А. (ВІДМІННО). Повна відповідь на питання (найвища якість письмового завдання), яка оцінюється в 10 балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- 2) повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- 3) вірне розкриття змісту зазначених економічних категорій та законів, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії;
- 4) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення, знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- 5) уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- 6) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- 7) використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;

8) враховані (для письмових робіт) усі додаткові вимоги, які відносяться до відповідного завдання і мають місце безпосередньо у тексті завдання або у рекомендованих викладачем методичних посібниках та наукових виданнях.

Б. (ДОБРЕ). Відповідь на питання оцінюється в 8 балів, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання), або якщо:

2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час: визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій у галузі фінансового інжинірингу у банку.

В (ЗАДОВІЛЬНО). Відповідь на питання оцінюється в 6 балів, якщо:

— відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття двох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання), або якщо:

— одночасно присутні обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання в 8 балів,

С (НЕЗАДОВІЛЬНО). Відповідь на питання оцінюється в 0 балів, якщо:

— висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загальновизнаним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

— характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає екзамен, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по-суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

Критерії оцінки запитань тестового блоку (2 тести, рівні 0-6-8-10 балів) такі:

10 балів: правильна відповідь на обидва тести та вірний коментар до обох тестів (дається коротке пояснення логіки відповіді на тест – стисло, в 2-4 реченнях)

8 балів: правильна відповідь на обидва тести та вірний коментар лише до одного з двох тестів;

6 балів: правильна відповідь на обидва тести без вірного коментарю хоча б до одного з них; або правильно відповідь лише на один тест та вірний коментар до відповідного тесту;

0 балів: правильна відповідь лише на один тест з відсутністю вірного пояснення до цього тесту або невірна відповідь на обидва тести незалежно від якості пояснень.

Аналітичні питання (проблемні ситуації), що містить екзаменаційний білет, оцінюються за шкалою 0—6—8—10 балів. Максимальна сума у 10 балів знижується до 8 балів за неповну відповідь, до 6 балів за неповну відповідь із грубими помилками та до 0 балів — у випадку невірної відповіді. Також до 6 балів знижується оцінка у випадку математичної помилки у розв’язанні або логічної помилки у викладенні тез. У випадку, якщо розв’язання ситуації може мати декілька варіантів, студент має аргументувати свою позицію, та стисло навести інші шляхи розв’язання ситуації – інакше сума балів також знижується до 8 балів за кожне питання. Аналітичне питання оцінюється у 0 балів, якщо характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає екзамен, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по-суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

Під час оцінки відповіді на окреме питання додатково враховуються і впливають на підсумкову суму балів за це питання допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

— неохайне оформлення роботи (не загальноприйнятні скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (8 балів замість 10 або 6 балів замість 8);

— неточності у назвах окремих економічних категорій та понять (8 балів замість 10 або 6 балів замість 8);

— порушення логічної послідовності у викладенні тез відповіді на питання (8 балів замість 10 або 6 балів замість 8);

— помилкові статистичні та аналітичні дані, якщо розмір помилки незначний і в цілому не впливає на висновки, які зроблено у відповіді (8 балів замість 10 або 6 балів замість 8).

Під час написання письмового контрольного завдання студенти повинні виконувати його самостійно. У разі, коли викладач має підстави сумніватись у самостійності виконання письмового завдання (використання шпаргалок, підказок, засобів зв'язку тощо), студент позбавляється права подальшого написання роботи з отриманням загальної оцінки за письмову роботу 0 балів.

Оцінка виконання екзаменаційного білету здійснюється у врахуванням чинних у КНЕУ положень щодо проведення письмових екзаменів.

Підсумкова оцінка за дисципліною

Підсумкова оцінка складається з суми оцінок за поточний контроль і екзаменаційний білет (максимально 40 і 60 балів відповідно, але не більше 100 балів). Якщо на екзамені студент набрав менше 30 балів, то загальна кількість балів за екзамен вважається, такою, що дорівнює нулю. В такому разі загальна кількість балів за екзамен виставляється за результатами поточного контролю (0—40 балів).

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента з навчальної дисципліни «Фінансовий інжиніринг у банку» здійснюється за 100-бальною системою з подальшим переведенням її у шкалу ECTS та традиційну 4-х бальну для фіксації оцінки у відповідних документах в такому порядку:

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за 4-бальною шкалою
90—100	A	5 (відмінно)
80—89	B	4 (добре)
70—79	C	
66—69	D	3 (задовільно)

60—65	E	
21—59	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
0—20	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок здійснення повторного вивчення наведений у додатку до робочої програми дисципліни, що міститься на кафедрі.

Зразок екзаменаційного білета для студентів ЦМП

Білет № ____

1-6 Дайте письмову відповідь на запитання (0-5-8-10 балів):

1. *Методи ціноутворення інструментів фінансового інжинірингу*
2. *Фактори розвитку фінансового інжинірингу в Україні.*

3-4. Із запропонованих відповідей на тестові запитання виберіть *одну*, яка на ваш погляд є найбільш коректною. Результати занесіть в екзаменаційну роботу (2 тестових блоки, кожен блок 0-6-8-10 балів).

3.1 не виокремлюють ф'ючерсів:

- 1) – за валютою
- 2) – за відсотковими ставками
- 3) – за цінними паперами
- 4) – за товарами
- 5) – вірного варіанту не наведено

3.2 опціон купівлі це:

- 1) – put
- 2) – call
- 3) – bye
- 4) – sell
- 5) – вірного варіанту не наведено

4.1 опціон є

- 1) – біржовим інструментом
- 2) – позабіржовим інструментом
- 3) – одночасно п.п. 1) та 2)
- 4) – ф'ючерсним контрактом
- 5) – вірного варіанту не наведено

4.2 при зростанні строку кепи ціна:

- 1) – збільшується
- 2) – зменшується
- 3) – залишається незмінною
- 4) – міняється хаотично
- 5) – вірного варіанту не наведено

5-6. Розв'яжіть письмово практичні завдання (0-5-8-10 балів).

5. Банк прийняв від клієнта депозит на суму 320 000 гривень під 8% річних на умовах фіксованої ставки. Запропонуйте інструмент фінансового інжинірингу для уникнення клієнтом банку процентного ризику. Наведіть розрахунок його ціни для клієнта. Дані, яких недостає, наведіть власні.

6. Банк видав кредит на рік у сумі 200000 гривень за умови фіксованої ставки під 18% річних у гривні. Запропонуйте інструмент фінансового інжинірингу для уникнення банком процентного ризику. Наведіть розрахунок його ціни. Дані, яких недостає, наведіть власні.